

23.6.2025

Invalidiliiton lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi vuoden 2026 tuloveroasteikosta sekä tuloverolain ja verotusmenettelystä annetun lain muuttamisesta

Invalidiliitto on fyysisesti vammaisten ja toimintaesteisten ihmisten valtakunnallinen vaikuttamisen ja palvelutoiminnan monialajärjestö. Liitto edistää ja kehittää fyysisesti vammaisten ja toimintaesteisten henkilöiden mahdollisuuksia osallistua, liikkua ja elää täysipainoista elämää. Invalidiliitossa on lähes 24 000 henkilöjäsentä ja 141 jäsenyhdistystä.

Invalidiliitto kiittää mahdollisuudesta lausua otsikossa mainitusta lakiluonnoksesta. Lausuntomme kohdistuu tuloverolain lahjoitusvähennyistä koskeviin säännöksiin.

Invalidiliitto pitää hyvänä lahjoitusvähennyksen laajentamisen tavoitetta kannustaa yksityishenkilöitä ja yhteisöjä lisäämään lahjoituksia ja näin tehostaa järjestöjen mahdollisuuksia hankkia lisää yksityistä rahoitusta. Tämä on erityisen tarpeellista nyt, kun järjestöjen saamaan julkiseen tukeen kohdentuu mittavia leikkauksia. Emme kuitenkaan kannata ehdotusta tässä nyt lausunnolla olevassa muodossa, jossa sosiaali- ja terveysjärjestöt jäävät pääsääntöisesti lahjoitusvähennysmahdollisuuden ulkopuolelle.

Sosiaali- ja terveysjärjestöiltä leikataan tällä vaalikaudella hallituksen toimesta tämänhetkisen tiedon mukaan noin 140 miljoonaa euroa. Samaan aikaan näiltä järjestöiltä ollaan eväämässä yhdenvertainen mahdollisuus päästä lahjoitusvähennyksen piiriin. Lahjoitusvähennysmahdollisuus voisi helpottaa järjestöjen varainhankintaa ja lisätä yksityistä rahoitusta niihin toimintoihin, joiden avulla esimerkiksi vammaisjärjestöt lisäävät jäsenistönsä osallisuutta ja edistävät heidän oikeuksiensa toteutumista.

Invalidiliitto ei pidä hyväksyttävänä eikä oikeudenmukaisena, että fyysisesti vammaisten ihmisten yhdenvertaisuuden edistämiseen tai osallisuuden vahvistamiseen kohdennetut lahjoitukset eivät oikeuttaisi lahjoitusvähennykseen, jos samaan aikaan esimerkiksi kulttuuriin tai nuorisotyöhön kohdennetut lahjoitukset siihen oikeuttaisivat.

Kansalaisjärjestöt eri sektoreilla tekevät tärkeää työtä demokraattisen yhteiskunnan ja kokonaisturvallisuuden vahvistamiseksi sekä kansalaisten hyvinvoinnin lisäämiseksi. Jokainen järjestösektori ansaitsee päästä yhdenvertaisesti nyt laajennettavan lahjoitusvähennyksen piiriin.

Invalidiliitto kannattaa Vastuullinen lahjoittaminen Vala ry:n ehdotusta, jossa vähennyskelpoisuus ulotetaan kaikkiin rahankeräysluvan omaaviin yleishyödyllisiin yhteisöihin. Tämä helpottaisi viranomaisen määrittelytyötä ja vähentäisi riskiä järjestöjen epäyhdenvertaiselle kohtelulle.

23.6.2025

Ei ole tarkasti rajattavissa, millaiset toiminnot esimerkiksi edistävät lakiluonnoksessa mainittua ”lasten asemaa”. Vammaisjärjestöissä, kuten monissa muissakin sote-sektorin järjestöissä, toiminnan kohderyhmänä voivat olla lapset. Vammaisilla ihmisillä voi olla lapsia ja he ovat itse jonkun lapsia – mihin raja ”lasten aseman edistämisestä” vedetään? Kaikenikäisen jäsenistömme hyvinvoinnin edistäminen ja oikeuksien vahvistaminen tukee ja edistää myös lasten asemaa.

Invalidiliitto muistuttaa, että hallitusohjelmaan on kirjattu järjestötoimintaa koskevan ylimääräisen säätelyn keventäminen ja kansalaisjärjestöstrategiaan on kirjattu järjestöjen hallinnollisen taakan keventäminen. Tätä taustaa vasten Invalidiliitto ei pidä tarkoituksenmukaisena, että Verohallintoon luotaisiin erillinen valvontaprosessi lahjoitusvähennysten seurannalle. Poliisihallitus valvoo rahankeräämistä, joka tapahtuu rahankeräyslavan nojalla ja on luontevaa, että sama taho huolehtisi lahjoitusvähennyksiin liittyvästä seurannasta. Invalidiliitto ei myöskään kannata lahjansaajan velvollisuutta identifioida ja ilmoittaa Verohallinnolle lahjanantajien tiedot. Lahjoittajien henkilötietojen kerääminen voisi vähentää lahjoitushalukkuutta, lisäksi merkittävästi järjestöjen hallinnollista työtä ja on myös tietosuojanäkökulmasta katsoen huono ajatus.

Helsingissä 23.6.2025

Invalidiliitto ry

Janne Juvakka
toimitusjohtaja

Laura Andersson
yhteiskuntasuhdejohtaja